

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/176/2020
Identifikačné číslo spisu: 7713202348
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petríková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7713202348.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petríkovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a Mgr. Renáty Gavalcovej, v spore žalobkyne Slovenskej republiky, za ktorú koná Regionálna veterinárna a potravinová správa v Michalovciach, so sídlom v Michalovciach, S. Chalupku 22, IČO: 31 295 207, zastúpenej advokátskou kanceláriou PUCHALA, SLÁVIK & partners s. r. o., so sídlom v Košiciach, Kmeťova 24, proti žalovanému T. M., bývajúcemu v O., zastúpenému JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Nám. osloboditeľov 10, o zaplatenie 28.738,87 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 12C/229/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. mája 2019 sp. zn. 2Co/43/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. apríla 2018 č. k. 12C/229/2013-683 žalobu žalobkyne zamietol a žalobkyňu zaviazal uhradiť žalovanému trovy konania v celom rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobkyňa voči žalovanému domáhala zaplatenia sumy 28.738,87 € s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia tvrdiac, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 28. januára 2010 sp. zn. 20C/80/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 14. decembra 2011 sp. zn. 11Co/127/2010 bolo určené, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností, nachádzajúcich sa v kat. úz. Z., z ktorých časť zapísaných ako parc. č. 328, 330/1, 330/2, 332/1 a stavbu súp. č. XXXX na parc. č. 328 užíval žalovaný, hoci nebol ich vlastníkom. Výšku bezdôvodného obohatenia žalobkyňa vyvodila z náhrady ušlého zisku z nerealizovaného prenájmu za obdobie od 1. októbra 2008 do 30. septembra 2012 vychádzajúc zo znaleckého posudku vypracovaného Ing. Jozefom Ciprom. Súd prvej inštancie vzal do úvahy obranu žalovaného, ktorý žalobu navrhol zamietnuť s tvrdením, že sporné nehnuteľnosti nadobudol legálnym spôsobom, a to kúpno-predajnou zmluvou od T. K. z 21. decembra 2005, keď jeho vlastnícke právo

bolo evidované aj v katastri nehnuteľností až do 6. februára 2012, kedy sa stal právoplatným rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca je vlastníkom predmetných nehnuteľností, kvôli čomu ich vydal 2. októbra 2012. Na základe kúpno-predajnej zmluvy spísanej do notárskej zápisnice č. N/107/2005 dňa 2. novembra 2005 zistil, že žalobkyňa (Regionálna veterinárna a potravinová správa v Michalovciach) odpredala T. K. - Agrotechna viaceré nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, XXXX, XXXX, XXX a XXXX v kat. úz. Z. a následne T. K. ako ich vlastníka časť z nich odpredal kúpnu zmluvou z 21. decembra 2005 žalovanému za kúpnu cenu 638.638 Sk. Zistil ďalej, že Okresný súd Michalovce rozsudkom z 28. januára 2010 sp. zn. 20C/80/2009 určil, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, zapísaných na LV č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXX a XXXX a Krajský súd v Košiciach svojím rozsudkom zo 14. decembra 2011 sp. zn. 11Co/127/2010 jeho rozhodnutie potvrdil s tým, že pokladal kúpnu zmluvu uzavretú medzi žalobkyňou a T. K. za absolútne neplatnú v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže k prevodu majetku štátu nebol daný súhlas Ministerstva financií Slovenskej republiky v zmysle zák. č. 278/93 Z. z. Citoval § 451 ods. 1 a § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka a za nepochybné pokladal, že zmluva uzavretá medzi žalobkyňou a T. K. je absolútne neplatná, ako to bolo judikované vo vyššie uvedených rozsudkoch. Uviedol, že ak žalobkyňa už podaním pôvodnej žaloby o určenie vlastníckeho práva bola presvedčená, že kúpna zmluva v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka je neplatná, mala potom vrátiť kúpnu cenu žalovanému, avšak tak neurobila a na druhej strane sa domáha úspešného zisku z nerealizovaného fiktívneho nájmu. K vráteniu plnenia z neplatnej kúpnej zmluvy pritom došlo až 30. septembra 2012, kedy bola vrátená žalobkyňou kúpna cena žalovanému a tento následne nehnuteľnosti vydal žalobkyňi. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný sa na úkor žalobkyne neobohatil a k obohateniu by došlo len v prípade, ak by žalobkyňa kúpnu cenu vrátila a následne žalovaný by nehnuteľnosti i tak užíval. Poukázal ďalej na výsledky obdobnej právnej veci vedenej Okresným súdom Rožňava pod sp. zn. 8C/20/2014 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 6Co/321/2016. Námičkou premlčania vznesenou žalovaným sa už ďalej nezaoberal, keďže žalobu v celom rozsahu zamietol z iných dôvodov.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 23. mája 2019 sp. zn. 2Co/43/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v prejednávanej spore bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že po vyslovení absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z 2. novembra 2005 došlo k 2. októbru 2012 k odovzdaniu sporných nehnuteľností zo strany žalovaného priamo žalobkyňi. Rovnako nemal za sporné, že kúpna cena bola žalobkyňou vrátená predávajúcemu T. a ten ju následne vrátil žalovanému. Žalobkyňa si však uplatnila nárok voči žalovanému na vydanie bezdôvodného obohatenia, z dôvodu, že v období od 1. októbra 2008 do 30. septembra 2012 nemohla užívať sporné nehnuteľnosti, čo je zrejme aj z odôvodnenia podanej žaloby a z odkazu na právne posúdenie žalobkyne v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) s tým, že právne posúdenie veci je vždy vecou súdu, pričom výška bezdôvodného obohatenia mala byť vyčíslená vo výške obvyklého nájomného v spornom období a nie úspešného zisku. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na osobitosti spojené s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu v tom znení, že v prípade neplatného právneho úkonu o prevode nehnuteľností „prevedených“ ďalej na iných nadobúdateľov, svedčí v prospech týchto ďalších nadobúdateľov dobrá viera. Dobrá viera týchto ďalších nadobúdateľov je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa (§ 129 a nasl. OZ). Odvolací súd mal za nepochybné, že žalovaný s nehnuteľnosťami, ktoré kúpil na základe kúpnej zmluvy z 21. decembra 2005 a mal ich vo svojej moci, nakladal ako s vlastnými. Sporné nehnuteľnosti žalovaný užíval ako vlastné v dobrej viere, že mu patria a neužíval ich na podnikateľské účely. Ako vlastníka nehnuteľností až do momentu vyslovenia absolútnej neplatnosti právneho úkonu a určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam v spore vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 20C/80/2009 bol oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k správnej závere, že nebol preukázaný vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného a uplatnený nárok teda nehodnotil podľa ustanovení zákona o náhrade škody. Nesúhlasil s výkladom žalobkyne, že už doručením žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na Okresný súd Michalovce dňa 7. mája 2009 žalovaný stratil dobrú vieru a postavenie dobromyseľného držiteľa. Mal za to, že takýto názor by odporoval princípom právnej istoty a viere v správnosť údajov zapísaných v katastri nehnuteľností. Odvolací súd tak argumentáciu žalobkyne týkajúcu sa vydania bezdôvodného obohatenia získaného plnením bez

právneho dôvodu a vydanie majetkovej hodnoty a samotné užívacie právo, považoval za nedôvodnú a nenáležitú. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom § 420 písm. f/ CSP a na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Vo vzťahu § 420 písm. f/ CSP dovolateľka uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne v tom, že súd prvej inštancie a odvolací súd sa nezaoberal argumentáciou obsiahnutou v jej podaniach (z 22. septembra 2016, z 19. septembra 2016, z 12. februára 2018, zo 16. marca 2018 či z 25. mája 2018), v ktorých poukazovala na skutočnosti preukazujúce zánik oprávnenej držby žalovaného. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP taktiež namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu v tom, že považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za prekvapivé v tom, že odvolací súd použil na odôvodnenie svojho rozhodnutia ustanovenia § 129 a § 130 OZ, teda nie ustanovenia § 451 a § 458 OZ ako súd prvej inštancie bez toho, aby si odvolací súd splnil svoju poučovaciu povinnosť vyplývajúcu z § 382 CSP. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu závisí od vyriešenia dovolacej otázky, od ktorej sa odvolací súd svojím právnym posúdením odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od otázky „postavenia žalovaného ako dobromyseľného držiteľa“ a zároveň poukázala na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 97/2009, 5 Cdo 280/2007. Uviedla, že dobrá viera žalovaného zanikla v okamihu, kedy sa žalovaný zoznámil so skutočnosťami, ktoré u neho objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu dotknuté nehnuteľnosti právom patria, teda od okamihu podania žaloby o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný s poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu sp.zn. 4 Cdo 145/2019 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 549/2020 navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol.

5. Dovolateľka k vyjadreniu uviedla, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, čím tak naďalej trvá na zrušení a vrátení rozhodnutia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) preskúmal vec a zistil, že sú splnené procesné podmienky prejednávania veci. Dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Vec preskúmal a dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť, k čomu uvádza nasledovné:

7. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá a j právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

8. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľka v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne v tom, že súd prvej inštancie a odvolací súd sa nezaoberali argumentáciou obsiahnutou v jej podaniach (z 22. septembra 2016, z 19. septembra 2016, z 12. februára 2018, zo 16. marca 2018 či z 25. mája 2018), v ktorých poukazovala na skutočnosti preukazujúce zánik oprávnenej držby žalovaného. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP taktiež namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu v tom, že považuje rozhodnutie odvolacieho

súdu za prekvapivé v tom, že odvolací súd použil na odôvodnenie svojho rozhodnutia ustanovenia § 129 a § 130 OZ, teda nie ustanovenia § 451 a § 458 OZ ako súd prvej inštancie, bez toho, aby si odvolací súd splnil svoju poučovaciu povinnosť vyplývajúcu z § 382 CSP.

11. Vo vzťahu k námietke nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v danom prípade dovolateľka namieta vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi túto procesnú vadu sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

13. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a Ústavného súdu SR, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho

odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

16. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

17. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov odvolací súd vychádzal, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd. Odvolací súd sa vyjadril a náležite odôvodnil ne/oprávnenú držbu žalovaného, pričom uviedol, že v prejednávanej spore bolo nepochybné, že žalovaný s nehnuteľnosťami, ktoré kúpil na základe kúpnej zmluvy z 21. decembra 2005, mal ich vo svojej moci a nakladal s nimi ako s vlastnými. Sporné nehnuteľnosti žalovaný užíval ako vlastné v dobrej viere, že mu patria a neužíval ich na podnikateľské účely. Ako vlastníka nehnuteľností až do momentu vyslovenia absolútnej neplatnosti právneho úkonu a určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam v spore vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 20C/80/2009 bol oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Poznamenal, že zákon poskytuje ochranu oprávnenému držiteľovi rovnakú, akú zákon poskytuje vlastníčkovi. Táto ochrana mu však patrí len po dobu oprávnenej držby. V prípade oprávnenej držby, má držiteľ voči vlastníčkovi nárok na náhradu nákladov, ktoré účelne vynaložil na vec, a to v rozsahu zodpovedajúcom zhodnoteniu veci ku dňu vrátenia (§ 130 ods. 3 OZ). Výslovenie neplatnosti právneho úkonu nemôže byť na ťarchu žalovaného, ktorý v dobrej viere nadobudol sporné nehnuteľnosti, užíval ich ako vlastníka so všetkými k tomu zodpovedajúcimi právami a povinnosťami, a následne ich riadne žalobkyni odovzdal. Dovolací súd vzhľadom na uvedené má za to, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

18. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu spočívajúceho v nesplnení si povinnosti odvolacieho súdu vyplývajúcej mu z § 382 CSP dovolací súd uvádza:

19. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti n a konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

20. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

21. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

22. Dovolací súd v konaní nezistil ani vadu prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí neaplikoval také ustanovenia, ktoré by neboli už aplikované súdom prvej inštancie, a tak nezaložil svoje rozhodnutie na celkom novom právnom názore, odlišnom od názoru súdu prvej

inštancie, ale práve naopak, v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého prvoinštančného rozhodnutia.

23. Na margo výzvy odvolacieho súdu vyplývajúcej z § 382 CSP dovolací súd uvádza, že ak chce odvolací súd zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie, potom je nevyhnutné poučiť strany odvolacieho konania, že zistený skutkový stav môže byť právne posúdený s použitím inej právnej normy alebo iných právnych noriem, než o ktorých konal a rozhodoval súd prvej inštancie. Z uvedeného vyplýva, že postup podľa ustanovenia § 382 CSP neprichádza do úvahy, ak sa odvolací súd rozhodol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť, ale z iných právnych dôvodov. Výsledok konania je totiž totožný s výsledkom konania pred prvoinštančným súdom, a v takom prípade by bolo zložité vyvodzovať zo zmeny právnej kvalifikácie situáciu, v ktorej došlo k odňatiu možnosti konať pred opravným súdom (pozri komentár k Civilnému sporovému poriadku 1. vydanie, 2016 ŠTEVČEK, FICOVÁ, BARICOVÁ, MESIARKINOVÁ, BAJÁNKOVÁ, TOMAŠOVIČ).

24. V zmysle uvedeného dovolací súd uvádza, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, a z toho dôvodu odvolací súd nemal povinnosť vyzvať strany, aby sa vyjadrili k možnému použitiu iného ustanovenia zákona. Vzhľadom na to zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu vyplývajúcejmu z § 420 písm. f/ CSP, tak ako to namietala dovolateľka.

25. Vo vzťahu k námietke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

26. Pokiaľ dovolateľka opierala prípustnosť svojho dovolania o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, k uvedenému dovolací súd poznamenáva, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

27. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení otázky postavenia žalovaného ako dobromyseľného držiteľa napriek tomu, že v konaní boli preukázané skutočnosti objektívne spôsobilé vyvolať ňuho pochybnosti o tom, že mu predmetné nehnuteľnosti skutočne patria. Poukázala pritom predovšetkým na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 97/2009 z 30. marca 2011 a sp. zn. 5 Cdo 280/2007 z 30. júna 2008.

28. Uvedená dovolacia otázka spočíva v tom, že či žalovaný bol držiteľom predmetných nehnuteľností dobromyseľným alebo nie (a to vrátane jej posúdenia z časového aspektu, teda dokedy žalovaný bol dobromyseľným držiteľom a odkedy už nedobromyseľným), a v tom dôsledku či bola jeho držba oprávnená alebo neoprávnená, resp. odkedy (a či vôbec) bola jeho držba neoprávnená. Posúdenie otázky dobromyseľnosti držiteľa veci nie je otázkou skutkovou, ale otázkou právnou.

29. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 97/2009 uviedol, že oprávneným držiteľom je ten, kto je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Uviedol, že dobrá viera zaniká vo chvíli, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré sú objektívne spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. V rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 280/2007 bolo konštatované, že dobrá viera žalovaného zanikla v okamihu, kedy sa žalovaný zoznámil so skutočnosťami, ktoré u neho objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu dotknuté nehnuteľnosti právom patria.

30. Dovolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti a poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 64/2018 z 25. februára 2021. V predmetnom rozhodnutí dovolací súd posudzoval po skutkovej a právnej stránke totožný prípad obdobný tomuto. Dospel k záveru, že ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným; pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil, t. j. aby podal plný dôkaz zlej viery nadobúdateľa, a na jeho ťarchu pôjde, pokiaľ sa mu to nepodarí. Oprávnený držiteľ má právo vec užívať v rovnakom rozsahu ako vlastník a z tohto užívania mu vo vzťahu k vlastníkovi nevznikajú žiadne povinnosti; jediná povinnosť, ktorú oprávnený držiteľ voči vlastníkovi má, je povinnosť vydat' mu vec. Oprávnený držiteľ teda nie je povinný vydat' vlastníkovi to, o čo sa užívaním jeho veci obohatil, a to ani podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení; vzťahy medzi

vlastníkom a držiteľom ohľadne vydania úžitkov veci treba posudzovať len podľa § 130 a nasl. Občianskeho zákonníka.

30.1. Okrem iného súd uviedol, že má za to, že žalovaný bol dobromyseľný aj po doručení žaloby o určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, pretože mohol dôvodne počítať s možnosťou, že súdy vyriešia danú kolíziu práva medzi pôvodným vlastníkom a ním ako nadobúdateľom vlastníckeho práva na základe dobrej viery v jeho prospech a poskytnú mu ochranu jeho vlastníckeho práva. Hoci spor o vlastnícke právo spornej nehnuteľnosti bol rozhodnutý v neprospech žalovaného, avšak na druhej strane nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu (porovnaj R 14/2009), a to až do momentu, kedy súd zistil, že z obidvoch týchto právom chránených a vzájomne kolidujúcich hodnôt nemožno zachovať maximum, ale je nutné uprednostniť jednu z nich a právoplatne o tom rozhodol.

31. Odvolací súd skrz ustanovenia § 130 OZ uviedol, že v prejednávanej spore bolo nepochybné, že žalovaný s nehnuteľnosťami, ktoré kúpil na základe kúpnej zmluvy z 21. decembra 2005 a mal ich vo svojej moci nakladať ako s vlastnými. Sporné nehnuteľnosti žalovaný užíval ako vlastné v dobrej viere, že mu patria a neužíval ich na podnikateľské účely. Ako vlastníak nehnuteľností až do momentu vyslovenia absolútnej neplatnosti právneho úkonu a určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam v spore vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 20C/80/2009 bol oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

32. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že odvolací súd sa svojím právnym posúdením v otázke postavenia žalovaného ako dobromyseľného držiteľa v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

33. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľky vyplývajúce z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v zmysle § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

34. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Dovolací súd priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.